

причин такого стану є неефективні стратегії кормозабезпечення на підприємствах АПК, оскільки корми – основна складова собівартості продукції тваринництва. Водночас, в такому контексті постає питання не лише вартості кормів, а й, особливо, їх якості та кормової конверсії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стрекозов Н. И. Научные основы повышения эффективности молочного скотоводства / Н. И. Стрекозов // Зоотехния. – № 1. – 2002. – С. 2-5.
2. Парахин Н. В. Кормопроизводство – как база устойчивого развития животноводства / Н. В. Парахин // Вестник ОрелГАУ. № 2 (11). – 2008. – С. 2-3.
3. Статистична інформація Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Постанова КМУ «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» від 14 квітня 2000 р. № 656 [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/656-2000-п>.
5. Орієнтовний набір основної продовольчої сировини і харчових продуктів для забезпечення у середньому на душу населення на 2005-2015 роки [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://www.me.gov.ua/file/link/218867/file/zvit.doc>.

Штирхун Х. І.

аспірант кафедри фінансів

*Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Підприємства легкої промисловості Чернігівської області вже давно відомі завдяки широкому асортименту продукції, її високій якості та конкурентоспроможності. Саме на території Чернігівської області з 1963 року функціонує ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл», яке виробляє понад 85% загальнодержавного обсягу вовняних тканин і є одним з найбільших підприємств Європи, ТОВ «Новофіл» – єдиний виробник оплетеної еластомірної нитки в Україні. Виробництво є екологічно чистим, технологія оплетення нитки є новою для нашої країни [3, с. 21].

Враховуючи те, що частка реалізованої промислової продукції Чернігівської області у 2012 році склала 1,4% від загальноукраїнського обсягу, питома вага реалізованої продукції підприємств легкої промисловості Чернігівської області в Україні займає більшу частку – 4,2%, хоча і має тенденцію до зниження (у 2006 році вона складала 8,6% серед 24 областей, а частка реалізованої продукції підприємств, що займалися виробництвом текстилю, одягу та хутра, – 11,3%). Дані свідчать про важливість галузі області у промисловості України в цілому.

Підприємства легкої промисловості значно залежать від сировинної бази АПК України. За останні 5 років посівні площі під льон-довгунець скоротилися на 95,7% [2, с. 157]. Внаслідок чого, у Чернігівській області спостерігається значне скорочення виробництва льону розволокненого у порівнянні з 2005 роком на 94,5%, а виробництво тканин скоротилося на 60,7%. Через дефіцит та низьку якість вітчизняної вовни підприємства вдаються до імпорту сировини за значно підвищеними тарифами. Крім того, така залежність із року в рік зростає, що значно впливає на собівартість продукції, що випускається.

Внаслідок світової фінансово-економічної кризи, неплатоспроможності населення та контрабандного імпорту неякісного, проте дешевого одягу, у тому числі одягу групи «секонд-хенд», обсяг реалізованої продукції підприємств, що займаються виробництвом

текстилю, одягу та хутра, у 2009 році скоротився у Чернігівській області на 41,5%, проте в Україні цей спад склав лише 7%. Але слід відмітити помірні стабілізаційні процеси, що відбуваються у легкій промисловості з 2010 року. Обсяг реалізованої продукції легкої промисловості у 2012 році у Чернігівській області склав 416 млн. грн., що на 12,5% більше, ніж у 2010 році (в Україні зростання склало – 16,5%).

Через нестачу власних сировинних ресурсів та відсутність єдиних цивілізованих правил гри на внутрішньому ринку підприємства швейної промисловості області працюють на давальницькій сировині. Наприклад, ПрАТ ЧШФ «Елегант», ПрАТ «ТК-Стиль» шують одяг на замовлення, отримуючи усю необхідну фурнітуру, тканини та зразки. Постачальниками сировини для ПрАТ ЧШФ «Елегант», які водночас є і замовниками, є компанії «Ленер Кардье» (Франція); «Ордиполь» (Польща); «Kappa» (Швеція); «Полярис» (Австрія). При цьому ефективно працюючі підприємства не забезпечують мінімальні соціальні потреби своїх працівників.

Заробітна плата працівників, що зайняті у виробництві текстилю, одягу та хутра у 2012 році склала 1750 гривень. Крім того, вона є однією з найнижчих в області та складає 65,2% до середнього рівня у промисловості (2685 грн.).

Такі тенденції призводять до відтоку висококваліфікованих працівників, бо підприємства не в змозі виконувати умови контрактів. Внаслідок чого, у 2012 році відбувається відтік кадрів, що зайняті у виробництві текстилю, одягу, хутра (у 2012 році кількість працюючих склала 3535 осіб, або 8,4% від загального числа штатних працівників Чернігівської області, що на 11,4% менше, ніж у 2011 році). А у порівнянні з 2005 роком кількість працюючих зменшилася вдвічі, що ще раз підтверджує занепад галузі та збільшення рівня безробіття у даній галузі.

Однією з вагомих проблем підприємств легкої промисловості є високий ступінь зносу основних засобів, що негативно впливає на собівартість продукції та продуктивність праці. Коефіцієнт зносу знаходиться на рівні 50%, а показник оновлення основних фондів становить лише 2%. Тому першочерговим завданням підприємств легкої промисловості є оновлення техніко-технологічної бази.

Поява на світовому ринку нових технологічних продуктів стимулює підприємства легкої промисловості як України, так і Чернігівської області до активного розгляду можливостей їх практичного застосування. Але, вітчизняні підприємства легкої промисловості не мають достатньо власних коштів та зовнішнього фінансування, у тому числі, підтримки держави, у запровадженні нових технологій та продуктів. У 2013 році Чернігівська область посіла 23 місце (у 2011 році – 25 місце) за конкурентоспроможністю серед інших регіонів України (окремо виділяються міста Київ та Севастополь), у 2012 році – останнє місце за технологічною готовністю та проникненню технологій [1, с. 8].

Найбільші інвестиційні вкладення в основний капітал підприємств текстильного виробництва були зроблені у 2008 році, внаслідок чого, підприємства оновили своє устаткування. Так, Камвольно-суконна компанія «Чексіл» на 90% провела технічне переозброєння суконного виробництва і запровадила ряд новітніх технологій, що позитивно вплинуло на показники ступеню зносу (39,5%) та оновлення основних засобів (21,5%). Проте, з кожним роком обсяг капітальних інвестицій скорочується.

Внаслідок цього, у 2012 році кількість підприємств легкої промисловості, що впроваджували новачки (7 або 30,4%), зменшилася у порівнянні з 2011 роком (9 підприємств або 39,1%) [5, с. 245]. За останні роки підприємства легкої промисловості зовсім не впроваджували нові технологічні процеси, проте у 2011 році (ПП «Н-Сіверська бавовняно-ткацька фабрика», ПрАТ «Сіверянка» та ін.) було освоєно виробництво 4 інноваційних видів продукції [4, с. 20].

Вищеперераховані проблеми підприємств легкої промисловості Чернігівської області безпосередньо впливають на їх фінансові результати. Не дивлячись на те, що у 2012 році операційна рентабельність підприємств зросла на 0,8% у порівнянні з попереднім роком та склала 1,4%, дане значення ще дуже далеке від рівня 2008 року (7,7%). Це підтверджує необхідність реанімації підприємств легкої промисловості, у першу чергу, в інтересах держави, адже за кордоном саме ця галузь дозволяє сформуванню до 20% бюджету.

Аналізуючи усі вищевказані проблеми, приходимо до висновку, що для підприємств легкої промисловості необхідна підтримка держави, а саме не планова, а фактична реалізація регіональних програм розвитку, які в результаті повинні призвести до позитивного ефекту як для підприємств галузі, так і збільшення надходжень до бюджету. Крім того, одним із необхідних заходів на рівні держави повинно стати відновлення посівів льоноволокна та бавовни на території України, що значно зменшить витрати підприємств легкої промисловості на закупівлю сировинних ресурсів.

У той же час, основною місією підприємств легкої промисловості Чернігівської області повинно бути забезпечення споживачів високоякісною продукцією за конкурентними цінами, а також збільшення своєї частки на вітчизняному ринку та вихід на закордонні шляхом:

1. Запозичення вітчизняними підприємствами легкої промисловості нових напрямків та розробок інших держав, які користуються попитом на світовому ринку (у тому числі застосування спеціального технологічного обладнання іноземного виробництва, що має покращені експлуатаційні властивості – високу продуктивність, багатофункціональність, високий рівень автоматизації швейних операцій), та аналіз можливої кооперації підприємств регіону між собою задля досягнення синергетичного ефекту.

2. Активізації маркетингових досліджень (виявлення потреб, на які можна зреагувати) та розробки інноваційної продукції, що зацікавить споживача.

3. Формування нових ринків збуту як зарубіжних, так і вітчизняних через:

3.1. Проведення досліджень по визначенню нових ринків та про можливість виходу на них.

3.2. Розробку та впровадження програм стимулювання збуту.

Таким чином, для підприємств легкої промисловості Чернігівської області стає необхідним запровадження нових дієвих заходів щодо інноваційного оновлення основних засобів та розвитку маркетингового забезпечення інноваційної продукції з метою підвищення конкурентоспроможності і задоволення попиту, у першу чергу, населення України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України-2013. [Електронний ресурс] // Фонд «Ефективне управління» – Режим доступу: <http://feg.org.ua>.

2. Лойко В.В. Стан та перспективи розвитку легкої промисловості в контексті економічної безпеки України / В.В. Лойко, Д.М. Лойко // Проблеми економіки організацій та управління підприємствами. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2013. – №3. – С. 155-161.

3. Програма соціально-економічного розвитку «Чернігівщина–2015. Спільний шлях до добробуту» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://economy.cg.gov.ua>.

4. Середньострокова Програма промислового розвитку Чернігівської області до 2015 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://economy.cg.gov.ua>.

5. Статистичний щорічник Чернігівщини за 2012 рік. – Головне управління статистики у Чернігівській області, 2013. – 461 с.